

32^e zondag door het jaar B - Ben Frie SJ

Geef wat je hebt, ook als je het niet hebt. Een compacte opdracht, helemaal in de stijl van de evangelist Marcus. Maar ook in de tijd van Elia klinkt dat devies. Een opdracht die ons wakker schudt, omdat hij zo onlogisch, of zo onmogelijk klinkt. Je moet nadenken: kan ik dan geven wat ik niet heb? Wat is het eigenlijk dat ik als mijn bezit beschouw? Recente natuurrampen tonen dat heel je bezit in een paar uur tijd verdwenen kan zijn, meegesleurd met modderstromen en voorgoed verloren. Het kan met banktegoeden gebeuren. Het kan met rijken gebeuren en met armen. Het lot lijkt niets ontziend, denk alleen maar aan de groeiende groep mensen die geen schijn van kans meer hebben en wanhopig zoeken naar uitwegen om te overleven.

Hoe wordt die uitnodiging, die opdracht concreet om te geven wat je hebt, ook al heb je niets? Hier in de kerk zijn we met enkele mensen in gesprek over diaconie: als het goed is, zoek je als christen naar concrete vormen van hulp- of dienstverlening. Inzet voor de naaste is een vanzelfsprekend onderdeel van ons christelijk geloof. Toch is het een ingewikkelde taak om in een kerk als de onze een goede invulling te geven aan die opdracht. Er is veel hulpverlening in onze stedse samenleving, en alleen al het bepalen van de nood waar wij bij kunnen helpen is al ingewikkeld, en dan nog mensen vinden die daarmee echt aan het werk kunnen. Een goede diaconie vraagt veel organisatie – kunnen wij die nog op ons nemen?

Het is bijna een gewetensvraag, want de mensen die hier naar de kerk komen zijn van goede wil, maar te weinig gemeenschap om tot echte gezamenlijke actie te kunnen komen. De penning van de weduwe, ja die kennen we hier ook want de opbrengst van onze collectes stemt tot tevredenheid. Meermalen hebben we een substantiële bijdrage kunnen leveren aan projecten die menselijk nood helpen lenigen. Maar de gewetensvraag blijft daarmee toch onbeantwoord: zou je als kerk niet meer moeten doen, niet meer moeten kunnen?

In de lezingen werden twee situaties geschetst waar weduwen een grote rol spelen. Zij gelden hier als symbolen van kwetsbaarheid in een tijd waar er nog geen sprake was van sociale voorzieningen en pensioenen. Met hun schaarse middelen doen ze wat ze nog kunnen. Dit zijn, suggereert de Schrift, echte gelovigen. Ze weten dat ze volledig afhankelijk zijn en dat hun God de enige is die hen nog leven kan geven. Daar vertrouwen zo ook helemaal op.

Marcus tekent het scherpe contrast van de weduwen naast de religieuze leiders, die het presteren om zelfs mensen in nood nog af te persen, als waren het mensenhandelaars. Als je met Jezus' ogen naar die twee scenes kijkt, zie je meteen het ware onderscheid tussen goed en kwaad. En Jezus schrikt er niet voor terug om ze alle twee aan te wijzen. In het openbaar uit hij ernstige kritiek op het hoogste religieuze gezag. 'Oplichters' noemt hij de schriftgeleerden, belust op eer en gezag, maar in werkelijkheid vals en onoprecht.

Het is de aanhoudende vraag aan ons: geef je aan de ander echt wat in je vermogen ligt? Doe je werkelijk wat je kunt doen, en doe je het belangeloos? En heeft je geloof er iets mee te maken? Wat de Schrift vraagt is een volledige zelfgave. Jezus heeft ons niets anders dan dat voorgehouden, en hij heeft recht van spreken omdat hij het zelf gedaan heeft. Het is werken aan het welzijn van de ander, met heel je hart en heel je ziel en heel je vermogen.

We mogen niet inslapen, ons niet neerleggen bij onze vermeende onmacht. We moeten ons blijven afvragen of we op de goede weg zijn met de concrete invulling van ons geloof. We moeten natuurlijk ook reëel zijn en niet meer willen dan we kunnen. Maar het zou al mooi zijn als we er met elkaar over spreken: wat staat ons te doen? Wat kunnen wij? Als we vragen naar de maat van het mogelijke, is er altijd het voorbeeld van de weduwe. Om maar helemaal niet te spreken van dat van Jezus.